

Većina radnika u Srbiji u proseku dnevno radi dva do tri sata prekovremeno, i za taj rad najčešće nisu plaćeni, tvrde predstavnici sindikata. Prekovremeni rad češći je kada je u pitanju privatni sektor, ali pritužbe radnika na adrese sindikata sve više stižu i iz državne uprave i javnih preduzeća.

Međutim, ono što im je zajedničko jeste što ni jedni ni drugi za taj rad nisu plaćeni, niti to pravo u najvećem broju slučajeva mogu da ostvare, pre svega zbog straha od odmazde i gubitka posla.

Radnici najviše prekovremeno rade u ugostiteljstvu, građevini, metalnom kompleksu, trgovini i trgovinskim lancima, hotelijerstvu, turizmu, građevini, putarskim preduzećima...

Zakon predviđa da tokom jedne radne nedelje broj prekovremenih radnih sati može da bude najviše osam, odnosno godišnje najviše 416 sati. Takođe, Zakon propisuje da sat prekovremenog rada košta 26 odsto od osnovice, sa mogućnošću da to bude i više ako poslodavac tako odluči. Isto toliko košta i noćni rad, dok se rad praznikom obračunava sa 110 odsto od osnovice.

Međutim, zakonske odredbe o prekovremenom radu malo ko od poslodavaca poštuje, navodi Duško Vuković, potpredsednik Saveza samostalnih sindikata Srbije (SSSS).

Ovaj sindikat, kaže on, žalbe sve češće dobija od zaposlenih iz javnog sektora od zdravstva, obrazovanja, javnih preduzeća, odnosno onih koji su još državna ili u vlasništvu lokalnih samouprava. Vrlo često su u pitanju ona koja se bave komunalnim delatnostima.

“Retka su preduzeća koja daju 26 odsto na ime prekovremenog rada. Međutim, imamo slučajeve pojedinih privatna preduzeća koja poštuju Zakon, i više od toga, pa radnicima isplaćuju recimo 30 odsto do plate na ime prekovremenog rada. Međutim, to je zaista retko”, priča on.

Kako objašnjava, radni sati se retko prikazuju kao prekovremeni, i uglavnom se ne plaćaju. Kaže i da se poslodavci snalaze na razne načine svesni da su radnici radili duže, pa im neretko govore da ne smeju da prikažu prekovremene sate, ali da će im na ime toga dati neku stimulaciju.

“Jedan od problema je i preraspodela radnih sati. Radnik godišnje može da radi 2.080 sati, odnosno oko 174 sata mesečno. Međutim, poslodavac to radno vreme može da preraspodeli, tako da se pet-šest meseci radi više, a onda ostatak godine manje. Najčešće se to u praksi ne dogodi, pa ljudi rade više tokom cele godine, što je u suštini eksploatacija. U strahu od gubitka posla, zaposleni na to pristaju”, kaže Vuković.

I on navodi da u proseku prekovremeni rad traje dva do tri sata, ali ističe i da ljudi u pojedinim oblastima rade jako mnogo, i da je pitanje dokle će fizički moći to da izdrže. Kao primer navodi građevinske radnike, gde su pojedinci radili po 250 i 300 sati mesečno, što je skoro duplo više od radnog vremena predviđenog Zakonom.

“Generalan zaključak je da zaposleni hoće da ostanu da rade prekovremeno i koliko treba, i jedino što očekuju jeste da budu plaćeni za to”, ističe Vuković.

U Ministarstvu za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja kažu da su iskustva inspektora rada različita, i da u praksi ima poslodavaca koji poštuju Zakon i zaposlenima isplaćuju prekovremeni rad, ali i onih koji to ne čine.

Ostajemo sve duže na poslu

Napisao Administrator
sreda, 18 januar 2017 17:19 -

“Prekovremeni rad od osam sati nedeljno poslodavci najčešće poštuju. Ipak, tokom prošle godine bilo je slučajeva gde su inspektori rada utvrdili da prekovremeni rad nije organizovan u skladu sa Zakonom, i u tim slučajevima podnošeni su zahtevi za pokretanje prekršajnih postupaka protiv poslodavaca”, kažu u Ministarstvu.

Kako navode, inspektori su u 2016. godini doneli ukupno 201 rešenje za otklanjanje nepravilnosti u vezi radnog vremena, noćnog rada i prekovremenog rada. Najviše ih je doneto u oblasti trgovine na veliko i malo (87), zatim proizvodnji prehrambenih proizvoda (27) i u oblasti smeštaja i ishrane (24).

“Prekovremeni rad najčešće je vezan za obim posla. Na primer, javlja se u građevinarstvu, naročito u periodu pred ugovoreni rok završetka radova, u delatnosti poljoprivrede u periodu setve, žetve...”, pričaju u Ministarstvu, gde kažu da ne raspoložu podacima o visini isplaćenog iznosa na ime prekovremenog rada.

Ono što je zanimljivo jeste da podaci koji se odnose na prekovremeni rad u Srbiji, odnosno koliko se radi, i koliko su radnici za to plaćeni, ne postoje, bilo da je u pitanju javni bilo privatni sektor.

Te podatke ili istraživanja nemaju ni Zavod za statistiku, ni ministarstva finansija i državne uprave, ni fakulteti, kao ni pojedina udruženja koja se bave oblašću rada.

Ukoliko na zahtev poslodavca zaposleni rade prekovremeno duže od osam sati nedeljno, Zakon za tog poslodavca predviđa kaznu od 600.000 do 1,5 miliona dinara za poslodavca koji je pravno lice, i od 30.000 do 150.000 dinara za odgovorno lice u pravnom licu, odnosno od 200.000 do 400.000 dinara za poslodavca koji je privatni preduzetnik.

Izvor: **Blic**